

Ion CUZUIOC

S-a născut la 16 septembrie 1949 în familia intelectualilor Valentina și Pavel Cuzuioc din comuna Țareuca, județul Orhei, Republica Moldova. A absolvit Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”. După absolvirea ei activează în calitate de medic, șef de secție la Centrul de Medicină Preventivă din Călărași; Medic-șef adjunct la Centrul Sănătății al Ministerului Sănătății din Republica Moldova (1979-1988); Președinte al Fondului Carității și Sănătății din Republica Moldova; Membru constituant al Congresului Uniunii Europene a Carității(1992); Președinte al Confederației Asociațiilor de Caritate din R. M. (1994); Copreședinte al Fondului Internațional al Carității și Sănătății (1996); Președinte al Comitetului Permanent de Control asupra Drogurilor, Republica Moldova;

În 1992, la Vatican, se întâlnește cu Suveranul Pontif, Ioan Paul al II-lea, care-i binecuvântează activitatea.

Titluri Onorifice

Ambasador al Păcii” (ONU); Ambasador Internațional al Păcii”(Forumul Literar Mondial pentru Pace și Drepturile Omului); Ambasador al Culturii Păcii”(Asociația Europeană a Societății Civile).

Premii și recunoașteri

Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova (2000), (2009); Premiul Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România -carte de publicistică (2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019); Premiul UNESCO, a Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație și numeroase premii și mențiuni la Saloane Internaționale de Carte, Concursuri și Festivaluri Literare Naționale și Internaționale; Cetățean de Onoare al comunei Țareuca, Rezina, Orhei; Membru al Uniunii Epigramiștilor, Uniunii Scriitorilor și Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România; Membru al Uniunii Cineaștilor, Uniunii Umoriștilor, Uniunii Epigramiștilor, Uniunii Jurnaliștilor și Uniunii Scriitorilor din Moldova; Membru al Asociației Naționale a Oamenilor de Creație din Moldova; Membru al Senatului Asociației Oamenilor de Știință, Cultură și Artă din Moldova; Membru al Confederației Internaționale a Cineaștilor; Membru al Federației Internaționale a Jurnaliștilor; Membru al Uniunii Internaționale a Oamenilor de Creație; Membru al Asociației Canadiene a Scriitorilor Români; Membru al Academiei Națiunii Române; Membru al Academiei Româno-Australiană; Membru al Academiei Mondiale de Literatură.

Cărți publicate

La medic... cu medicul... de la medic..., Editura Litera, Chișinău 1998; *În împărăția lui Neptun*, Editura Litera, Chișinău, 1999; *Birocrații*, Editura Litera, Chișinău, 1999; *Gâdilici la limbă*, Editura Iulian, Chișinău, 2000; *Pridvorul dragostei*, Editura Iulian, Chișinău, 2000; *Flori de tei*, Editura Iulian, Chișinău, 2000; *Dacă*, Editura Cartea Moldovei, Chișinău, 2000; *Vioara*, Editura Cartea Moldovei, Chișinău, 2000; *În audiență cu floreta*, Editura Cartea Moldovei, Chișinău, 2000; *Voiaj în hău*, Editura Cartea Moldovei, Chișinău, 2001; *Condimente pe-ndelete*, Editura Cartea Moldovei, Chișinău, 2000; *Valsul anotimpurilor*, Editura Pontos, Chișinău, 2004; *Doftorii picante*, Editura Pontos, Chișinău, 2004; *Duș rece*, Editura Pontos, Chișinău, 2004; *Comoara Vieții noastre*, Editura Pontos, Chișinău, 2004; *Pâinea cea de toate zilele*, Editura Pontos, Chișinău, 2005; *Sfinte veșminte*, Ed. Pontos, Chișinău, 2005; *Lume, lume ...*, Editura Cartea Moldovei, Chișinău, 2006; *Ion Cuzuioc*, Bibliografie, Bibl. Publ. Mun., „B. P. Hașdeu”, Bibl. Publică „Ștefan cel Mare”, Editura Poligraf, 2007; *Hora moftangiilor*, Editura Pontos, Chișinău, 2009; *Dragoste și credință*, Editura Pontos, Chișinău, 2009; *Aborigenii*, Editura Pontos, Chișinău, 2010; *La răspântie de ani*, Editura Pontos, Chișinău, 2010; *Epigrame alese*, Editura Biodova, București, 2012; *Averea noastră cugetarea*, Editura Pontos, Chișinău, 2013; *Omul visurilor*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Amurgul veseliei*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Suflete tămâiate*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Universul infinit*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Gustări picante*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Dulcele pelinului*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2014; *Bine V-am găsit!*, Editura Labirint, Chișinău, 2014; *Domnul Creator*, Editura Pontos, Chișinău, 2014; *Parlamentul lui Esop*, Editura Pontos, Chișinău, 2014; *Din suflet, cu suflet, pentru suflet*, Editura Biodova, București, 2014; *Gândul zilei*, Editura Labirint, Chișinău, 2019; *Murmur de frunze* (Poeme nipone, Haiku, Senryu), Editura Labirint, Chișinău, 2019; *Soare Răsare* (Gogyohka, poeme nipone), Chișinău, 2019; *Sângele din clepsidră*, Chișinău, 2019; *Perla inestimabilă – Mama!* Editura Labirint, Chișinău, 2019; *Dragostea mea*, Editura Pontos, Chișinău, 2019; *Ion Cuzuioc*, Biobibliografie, Editura Biblioteca Națională a Moldovei, Chișinău, 2019; *Lanul de rapiță*, Editura Ideal, Chișinău, 2020; *Ochiul de Veghe*, Editura Ideal, Chișinău, 2020; *Drumul spre Olimp* (Breviar biografic), Chișinău, 2021; *Diminețile Soarelui*, Chișinău, 2021; *Lumea Universului meu*, Chișinău, 2021; *În parcul lui Esop*, Chișinău, 2021.

A publicat cărți de epigrame, aforisme, proză (romane, nuvele, povești și povestiri pentru copii, schițe umoristice), versuri lirice, poeme de sorginte niponă, piese de teatru, publicistică; Publică cronici literare, eseuri, sfaturi medicale, articole științifico-populare; A realizat cronici de carte și prefețe;

A fost membru și președintele juriului la diferite concursuri literare, președintele Cenaclului Literar „La Târgoviște” și a moderat zeci de lansări de carte și Serate de Creație ale colegilor de breaslă și peniță etc;

Selecții din creația sa literară au fost incluse în peste 200 de antologii și culegeri din România, Rusia, SUA, Austria, Franța, Canada, Coreea de Sud, Muntenegru, Macedonia, Israel ș.a. A prezentat și a evoluat în diverse emisiuni televizate și radiofonice din Republica Moldova și România.

Extrase din referințe critice

Confesiv, sincer, mucalit Ion Cuzuioc are ochi ager pentru a observa situațiile cu haz când oamenii se mai încurcă în capcanele vieții. Este medic nu doar ca profesie socială, ci și să facă sanitarie în literatură parodiind, îngânându-i pe alții și jucând, imitându-i în hora umoriștilor. Căci așa ar trebui să fie umorul: să mărturisească, dar și să păcălească. (Academician **Mihai Cimpoi**, Președinte al *Asociației Naționale a Oamenilor de Creație din Moldova*; Prefață la *Birocrații* de Ion Cuzuioc, Editura Litera, 1999)

Veritabile punți de legătură – mai ales când este vorba de epigramiști și creații ale acestora născute în locuri diferite, deși situate în proximitate și scrise în aceeași limbă – comentariile spirituale ale confratelui Ion Cuzuioc constituie deopotrivă exerciții de virtuozitate și acte amicale. Se poate spune, pe drept cuvânt, că el are gâdilici la pană și, de ce nu, la poantă, fapt ce nu-i poate decât spori opera și numărul prietenilor. (**George Corbu**, Președintele *Uniunii Epigramiștilor din România*; *Literatura și arta*, 11 ianuarie 2007).

Ion Cuzuioc, confratele de peste Prut, medic și scriitor, deși este un om realizat și îngalonat cu de toate, cărți, titluri, premii, onoruri și aprecieri deosebite, rămâne același om neschimbat, modest și perseverent care-și vede de treaba sa cu o pasiune aleasă, desăvârșindu-și opera care-l definește, detașează și pune în lumină cu tot mai multă consistență. *Reputatul scriitor și medic moldovean este un adevărat terapeut al sufletului*, care a înțeles mai bine decât alții efectul miraculos și benefic al cuvântului pentru alinarea și vindecarea diverselor traume și agresiuni asupra sufletului în aceste momente de criză și tranziție, la care este părtașă și cultura, tot mai marginalizată astăzi. Este o personalitate deosebită și complexă, dar și un condei de excepție, un Jurnalist și publicist cu talent și har dumnezeiesc, cu spirit de observație, Inteligență nativă și umor. (**Gavril Moisa**, Secretar general al *Ligii Scriitorilor din România*; *Agora Literară*, nr.12, septembrie 2011)

Ion Cuzuioc are ochi lucid, spirit demn și mână sigură în mânuirea floretei invizibile, dar cu distincte urme caligrafice, în apărarea dreptății, moralității, onestității și neprețuitelor valori umane încă necesare echilibrului social. Toate aceste mostre de caligrafie spirituală și-au găsit, la modul serios, întruchiparea lor personificată în zecile de portrete, medalioane și creionări camaraderești, adunate în volumul de eseuri „*Lume, lume...*” (Academician **Ion Hadârcă**; *Glasul Națiunii*, 25 ianuarie 2007)

Ion Cuzuioc este un prozator eminamente liric, care merge pe filonul poetic. Ai impresia că bucățile lui de proză sunt scrise în poezie. Autorul ne dovedește că are forță epică, întru a depăși cadrul liric de a explora materia epică, de a rupe fragmente epice și de a le transforma în proză de proporții, lucru pe care l-a făcut cu brio în romanul *Voiaj în hău*. (**Arcadie Suceveanu**, Președintele *Uniunii Scriitorilor din Moldova*; Ion Cuzuioc, *Dragoste și Credință*, Editura Pontos, Chișinău, 1999).

Într-o lume bolnavă, Ion Cuzuioc pune diagnoze: ceea ce scrie dânsul par mai degrabă niște rețete medicale – pentru bunătațe, pentru dragoste, pentru omenie –

care urmează să încurajeze omul din fiecare dintre concetățenii noștri. (**Nicolae Dabija**, academician, Președinte al *Asociației Oamenilor de Știință, Cultură și Artă din Republica Moldova*; Prefață la *Averea noastră Cugetarea*, de Ion Cuzuioc, Editura Pontos, Chișinău, 2014).

Cartea de epigramă *Gâdilici la limbă* este mai realizată, experiența lui Ion Cuzuioc în materiale fiind deosebită. Trecând peste titlul cu conotații cam ambigui, găsim în pagini multe perle, multe poante ingenioase și surprinzătoare. Ponderea cea mai mare o au catrenele, niște versificări asertorice care nu depășesc stadiul de comunicare lineară, fără schimbări de situație și fără lovituri de teatru. Dar tonul e cald, șugubăț și afabil; autorul e un băiat simpatic care se distrează el însuși făcând șotii sau debitând ironade pentru prietenii apropiați. Cât despre Ion Cuzuioc, declarăm că e cel mai cu har ziarist, epigramist, umorist dintre Naslavcea și Giurgiulești. (**Viorel Dinescu**; publicat în *Literatura și arta*, 8 mai 2003)

Scriitorul Ion Cuzuioc evoluează de o vreme cu succes în domeniul pretențios al umorului, fie că abordează poezia, proza, ori epigrama, în condițiile în care la români, aceasta a devenit „independentă” de poezie. Despre epigrama lui vreau să mă pronunț, pentru că îl individualizează cu pregnanță, iar dacă ar fi să-l caracterizez, afirm că arta sa este a unui moralist blând, care lovește în alții infierându-se pe el. Autoironia este o modalitate estetică demnă de mare stimă astăzi, când destui se manifestă agresiv spre a compensa lipsa de valoare a propriilor producții. (**Corin Bianu**; Ion Cuzuioc, *Biobibliografie*, Editura *Biblioteca Națională a Moldovei*, Chișinău, 2019)

Pe lângă scrierile sale, Ion Cuzuioc un loc aparte îl oferă genului epigramatic, fiind catalogat de către colegii săi ca „*Epigramist de marcă*”, deoarece dispune de un delicat simț al umorului. A scrie epigrame nu este simplu și la îndemâna oricui, pentru că este nevoie de inteligență și finețe umoristică, două calități pe care Ion Cuzuioc le are și le împărtășește lumii, prin versurile sale unice, de maximă înțelepciune. Și mai mult decât atât, citind versurile poetului Ion Cuzuioc, vom observa că ele conțin vorbe simple, dar cu mesaje mari. În tot ceea ce spune, Ion Cuzuioc lasă un mesaj posterității. Fiecare cuvânt este o cheie. Fiecare cheie deschide o ușă spre viitor. Ar fi bine ca fiecare dintre noi să găsească această cheie și să deschidă porțile spre o lume mai bună, spre armonie și pace. (**Ligia Beatrice Vasilescu**; *Ordinea zilei*, 16 februarie 2019).

Ion Cuzuioc este un deștept. Doctorul basarabean, pe care l-am cunoscut cu mulți ani în urmă și cu care am rămas prieteni buni, este un intelectual fin, dovadă și ținuta sa impecabilă, care știe mai bine ca toți frații de peste Prut, să îmbine umorul cu aforismul. Pentru că în opinia mea, cel mai greu în vremurile tulburi pe care le trăim și nu numai, cel mai greu este să scrii umor. Mai ales în forma sa esențială care este aforismul și fără a supăra pe prea mulți. Creația sa este oacheșă, plină de vervă, de parcă nevasta când te înșală îți face cu ochiul. De aceea Ion al meu și al nostru încă mai are multe de spus. Originalitatea și plasticitatea formulei abordate îi asigură acest drept. E apreciat de toți cititorii, de la Vlădică până la opincă, de la academicieni la omul de pe zebra. Cărțile sale de aforisme au fost de aceea primite cu drag de cititori, chiar și de o parte a criticii literare care ignoră această specie literară, care a fost începutul și va fi viitorul literaturii. Aforismele sale plac mai ales că, fără voia lor,

sunt evenimente ale limbajului, cu valoare didactică nebanuită. Se coboară în interiorul omului pentru a-i oferi amplitudinea zborului. N-am spus-o numai eu, au scris-o exegeții operei sale, printre care numeroși academicieni. Este cu trei ani mai mare ca mine, dar nu numai pentru asta îl consider un model. Caritatea este domeniul în care activează de-o viață de aceea o practică și-n literatură. Are recunoașteri diverse, titluri de Cetățean de Onoare, membru al tuturor organismelor de profil medico-literar. Ba chiar este și membru la trei academii. Din 1998 tot editează cărți, plus numeroase prezențe în antologii și culegeri colective. Publicistica lui încântă, proza și versurile lirice idem. Îl știu nu numai compatrioții, ci și românii frați, inclusiv cei din Republica Galați, dar și canadienii, austriecii, israelienii sau australienii. Mucalitul care este, are un ochi ager căruia nu-i scapă nimic. Mărturisește și păcălește în același timp, pentru că are gâdilici la pană. Confratele nostru de peste Prut este un adevărat terapeut al sufletului, cum bine îl caracteriza cineva. Dumnezeu i-a dat talent cu ghiotura și un simț înnăscut al comicului, aspect prezent și în piesele sale la care publicul râde copios. Forța sa epică emană din fiecare cotlon al operei pe care o semnează diurn la trecerea sa prin această lume bolnavă. Prin metoda dialogului activ își revarsă talentul către cititori. (**Pompiliu Comșa**; *Literatura și arta*, nr.04(3933) din 04 februarie 2021)

Bucuria primei zăpezi se împletește cu dorința de-a da bucurie celor care vor mânca din coptura ce va fi. Imaginile vizuale sunt puternice. Este un haiku de zile mari ale autoarului. 5-7-5, formă clasică, kireji, anotimp, adevăr propriu, văzut, nu imaginat, nu cules din cărți, fără figuri de stil, o clipă doar, exterior-interior, oriunde ninge. Și replica, total cu o altă decantare de cuvinte, cu o altă încărcătură sentimentală, ușor ghidușă, tot alb pe alb-pictură a clipei, de Ion Cuzuioac: "prima ninsoare –/în voal de mireasă/fetele mamei".

Presupunem, ca o continuare a poemului de Cristina Oprea, că fetele profită de munca mamei, de atenția ei către cernut și fac ceea ce-și doreau de mult, să cotrobăiască într-un scrin (au mai făcut-o?) și să se îmbrace cu voalul păstrat. Este un alt moment, altă secvență de film. Fiindcă amândouă poemele sunt de antologie, vă rog a găsi și alte înțelesuri, pentru că totdeauna poemul reușit are, ca diamantul, mai multe lumini.

În grupa haijinilor isteți îl găsim și pe poetul din Chișinău, Ion Cuzuioac, în cartea sa *Ochiul de veghe*, unde pe un poem aflat pe internet, cred, brodează altul.

Istețimea construcției și talentul jocului de cuvinte, a paradoxurilor, a posibilităților nelimitate ale limbii române, dovedit și în cele de mai sus, dar și în creația epigramiștilor, din cele mai vechi timpuri până-n epoca noastră, apare și în unele tristihuri și haikuuri de Ion Cuzuioac. (**Florin Grigoriu**, prim vicepreședinte al *Societății Scriitorilor Români*)

Ion Cuzuioac știe să îmbine umorul cu aforismul. Umorul lui este adesea oacheș, chiar amuzant: „Și orbul poate vedea departe”; „Merită laude și măgarul: tace și trage”, scrie el. Acest lucru evită o anumită înclinație spre depresie. Ce contează dacă în timp omul scârțâie pe balamale: atât timp cât se deschide către celălalt, aerul trece. Și mai presus de toate, dorința, cu condiția, desigur, ca toți să fie de acord să dea mai degrabă decât să se păstreze pe sine. (**Jean-Paul Gavard-Perret** -Franța; Din prefața *Antologiei aforismului românesc*, publicată în Franța; *Aphorismes roumains d'aujourd'hui*, Editura Stellamaris, Brest, 2019)

Extrase din operă

Odă limbii strămoșești

Limba-n evuri românești
Bifurcată-n văzul lumii...
Sfânt de ai ceva de-a mumei,
Obligat ești s-o păzești.

Limba ta, o dulce grai!
Fie viața cât de-amară,
De trăiești în altă țară,
Obligat ești ca s-o ai!

Limba ta, o bogăție!
Dacă vrei urmașii tăi
S-o vorbească peste văi,
Veșnică să-ți fie vie!

Limba ta ca o coroană,
Pentru plai e un destin.
Dacă ești din neam latin,
Să te-nchini ca la icoană!

Latin îmi este neamul

Când de mama doru-mi vine,
Scriu cu litere latine.
Când de țară doru-mi vine,
Deschid cărțile latine.
Când tristețea dă la mine,
O alin tot cu latine.
Peste văi, peste coline,
Păsări, gâze și albine
Se-nțeleg doar în latine.
Pici cu inime blajine
Buchisesc și ei latine.
Să trăiască și mai bine,
Lumii toată îi convine
Să cunoască și latine.
Mame, soațe, gospodine
Se mândresc că sunt regine
Cu podoabele latine.
Și doar inime haine,
De prin părțile străine,

Nicidecum nu pot susține
Sufluri noi neolatine.
Nimeni n-o să ne dezbine
De pe plaiuri eroine,
Ce de veacuri ne sunt pline
Tot de rudele latine!

Icoana sufletului meu

Limba mamei, limbă sfântă,
Ca o candelă aprinsă,
Azi o lume-ntreagă-o cântă,
Căci lumina ei nu-i stinsă.

Limba noastră, cea română,
Ce de veacuri o cântăm,
E ca apa din fântână,
Cu ea setea ne – alinăm.

L-a-nceput a fost Cuvântul,
Cel urzit de Dumnezeu,
Și-i slăvit de – ntreg pământul,
Să-l cântăm în cor mereu.

Moșii noștri-n bătlăii,
Se rugau tot românește;
Tot cu gândul la copii,
Ascultau cum iarba crește.

Florile de pe câmpii,
Graiul dulce-l răspândesc,
În el toate ne sunt vii,
Pe pământul românesc.

Când vorbim limba română,
Ea ne e pe frunți coroană,
Noi cu inima blajină
Ne-nchinăm ca la icoană!

Odă cărții

De cum ai deschis o carte,
Pe dată luat-ai aminte:

Bogat vei fi în cuvinte
Și chiar înțelept și la minte.
De cum ai citit o carte,
Al ei autor – un părinte –
Îți face și ție dreptate,
Cu sfaturi utile și sfinte.
Iar mâine ca tu să ai parte
Și-n fapte să fii înaintea,
Să-ți fie perină o carte,
Iar filele ei – veșminte!

Abecedar

E-nceput de an școlar,
Piciul va primi în dar
De la dragul lui librar
Un cadou-abecedar.
Piciul nostru e cu har,
Cu silință la orar.
El va scoate din sertar
Scumpul său abecedar.
II va citi ca un școlar,
Ca să-i fie mâine clar:
N-a fost munca în zadar:
Va ajunge cărturar.

De dor

Când de Țară-mi este dor,
Eu la mama mă gândesc;
Când de limbă-mi este dor,
Eu la mama mă gândesc;
Când de cânt îmi este dor,
Eu la mama mă gândesc;
Când și mie-mi este greu,
Tot la mama mă gândesc.
Țara, limba, cântu-i mama
Și la ea eu mă gândesc!

În lumea cărților din
bibliotecă vorbesc
cu marii clasici ai
literaturii de parcă aș
vorbi cu sfinții în biserică.

Pășind prin roua dimineții
simt anii copilăriei
care s-au evaporat
ca și picăturile de apă
de pe iarba din jurul casei.

Ieșind
din bibliotecă
toate drumurile
sunt pline
de lumină.

Profil întocmit de **Antoneta Rădoi**
Redactor șef
Revista Convorbiri literar-artistice
6 august 2021